

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Αριστοτέλους Πολιτικά)

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὀρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινος ἔνεκεν συνεστηκυῖαν (τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθοῦ τινος στοχάζονται, μάλιστα δὲ καὶ τοῦ κυριωτάτου πάντων ἢ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καλουμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἢ πολιτική.

ΕΝΟΤΗΤΑ 15

Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὅλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πληθὸς ἐστίν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατία πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχία πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 16

Ὁ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκήσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχουν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν)... πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ᾧ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πληθὸς ἰκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἶπεῖν.

A1. Από το κείμενο που σας δίνεται να αποδώσετε στη νέα ελληνική τα χωρία: «Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις . . . κρίσεως καὶ ἀρχῆς.».

(Μονάδες 10)

B. Να γράψετε τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Πώς ορίζεται η έννοια «πόλις» στα δοθέντα αποσπάσματα; Καταγράψτε τις ομοιότητες και τις διαφορές που επισημαίνετε με συγκεκριμένες αναφορές σε χωρία των κειμένων.

(Μονάδες 10)

B2. Με βάση τα κείμενα των ενοτήτων 15 και 16, να καταγράψετε και να αναλύσετε τα κριτήρια που ο Αριστοτέλης θεωρεί επαρκή για την απόδοση της ιδιότητας του πολίτη ανά πολίτευμα.

(Μονάδες 10)

B3. Με βάση το πρωτότυπο κείμενο της ενότητας 16 και το μεταφρασμένο από την ενότητα 18 που ακολουθεί, να απαντήσετε στο ερώτημα «αν πρέπει το πλήθος των πολιτών να ασκεί την πολιτική εξουσία στην πόλη». Επίσης, να αξιολογήσετε τον τρόπο με τον οποίο απαντά ο Αριστοτέλης, εξάγοντας παράλληλα συμπεράσματα για το ύφος του:

«Η άποψη ότι την εξουσία στην πόλη πρέπει μάλλον να την ασκεί το πλήθος παρά οι άριστοι που είναι λίγοι, νομίζω ότι μπορεί να συζητηθεί — με το νόημα ότι είναι μια άποψη που παρουσιάζει, βέβαια, κάποιες δυσκολίες, που περιέχει όμως ίσως και κάποια αλήθεια. Για το πλήθος μπορεί κανείς να πει τούτο: το κάθε επιμέρους άτομο μπορεί να μην είναι τίποτε το αξιόλογο, ενωμένοι όμως όλοι μαζί είναι ενδεχόμενο να είναι, όχι σαν άτομα αλλά σαν σύνολο, καλύτεροι από εκείνους — όπως ακριβώς τα δείπνα που γίνονται με τη συνεισφορά πολλών είναι καλύτερα από εκείνα που γίνονται με έξοδα ενός μόνο ανθρώπου. Πολλοί καθώς είναι, ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης, και έτσι, ενωμένοι οι πολλοί γίνονται, κατά κάποιο τρόπο, ένας άνθρωπος με πολλά πόδια, με πολλά χέρια και με πολλές αισθήσεις — και με ανάλογη, βέβαια, αρετή και εξυπνάδα. Γι' αυτό και οι πολλοί είναι σε θέση να κρίνουν καλύτερα τα έργα της μουσικής και των ποιητών: ο ένας κρίνει ένα μέρος, ο άλλος ένα άλλο, και όλοι μαζί το σύνολο».

(Μονάδες 10)

B4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα που συνδέονται με τον Πλάτωνα, τον Σωκράτη και τον Αριστοτέλη και στη συνέχεια να αναλύσετε τη σχέση που είχε ο Αριστοτέλης με τα πρόσωπα που σχετίζονταν με αυτόν:

A	B
1. Πλάτωνας	α. Εύδοξος
2. Αριστοτέλης	β. Ευκλείδης
3. Σωκράτης	γ. Διονύσιος Α΄
	δ. Θεόφραστος
	ε. Σπεύσιππος
	στ. Μέλητος

(Μονάδες 10)

B5. α) Να γράψετε τουλάχιστον μία λέξη του κειμένου που δίνεται, που έχει ετυμολογική συγγένεια με τις ακόλουθες λέξεις της νέας ελληνικής: **κοιτίδα, αποβάθρα, εναρκτήριος, εξόντωση, ανέφικτος.**

β) Να γραφεί ένα ομόρριζο ή παράγωγο ουσιαστικό ή επίθετο (απλό ή σύνθετο) για καθεμία από τις λέξεις που δίνονται, με τη συγκεκριμένη κάθε φορά παραγωγική κατάληξη, στην αρχαία ελληνική:

όρῶμεν (-ις):

συνεστηκυῖαν (-ιον):

καλεῖν (-ία):

ζωῆς (-τος):

εἰπεῖν (-ωρ):

(Μονάδες 10)

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Ξενοφῶντος Ἑλληνικά 6,5,39-40)

(Στο απόσπασμα ο Προκλής ο Φλειάσιος, μιλώντας στους Αθηναίους, θεωρεί πρόσφορη τη συγκυρία να επιτεθούν στους Θηβαίους, υποβαθμίζοντας παράλληλα τον κίνδυνο επίθεσης από τους Λακεδαιμονίους.)

εἰ δ' οὕτως ἔχει, ἐγὼ μὲν οὐδὲν μᾶλλον Λακεδαιμονίοις ἂν ὑμᾶς ἡγοῦμαι στρατεύσαντας βοηθῆσαι ἢ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. τὸ γὰρ δυσμενεῖς ὄντας ὑμῖν Θηβαίους καὶ ὁμόρους οἰκοῦντας ἡγεμόνας γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων πολὺ οἶμαι χαλεπώτερον ἂν ὑμῖν φανῆναι ἢ ὅποτε πόρρω τοὺς ἀντιπάλους εἴχετε. συμφορώτερόν γε μεντὰν ὑμῖν αὐτοῖς βοηθήσατε ἐν ᾧ ἔτι εἰσὶν οἱ συμμαχοῖεν ἂν ἢ εἰ ἀπολομένων αὐτῶν μόνοι ἀναγκάζοισθε διαμάχεσθαι πρὸς τοὺς Θηβαίους. εἰ δέ τινες φοβοῦνται μὴ ἂν νῦν ἀναφύγωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἔτι ποτὲ πράγματα παρέχωσιν ὑμῖν, ἐνθυμήθητε ὅτι οὐχ οὐς ἂν εὖ ἀλλ' οὐς ἂν κακῶς τις ποιῆ φοβεῖσθαι δεῖ μὴ ποτε μέγα δυνασθῶσιν. ἐνθυμείσθαι δὲ καὶ τάδε χρή, ὅτι κτᾶσθαι μὲν τι ἀγαθὸν καὶ ἰδιώταις καὶ πόλεσι προσήκει, ὅταν ἐρρωμενέστατοι ᾦσιν, ἵνα ἔχωσιν, ἔάν ποτ' ἀδύνατοι γένωνται, ἐπικουρίαν τῶν προπεπονημένων.

τὰ προπεπονημένα = προηγούμενοι κόποι

Γ1. Να αποδοθεί στη νέα ελληνική το κείμενο που δίνεται.

(Μονάδες 20)

Γ2. Να συμπληρώσετε τους ζητούμενους τύπους:

ὕμιν αὐτοῖς: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού στο γ' πρόσωπο

δυσμενεῖς: την αιτιατική ενικού του αρσενικού

οἰκοῦντας: το απαρέμφατο παρακειμένου μέσης φωνής

φανῆναι: το β' ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο

πόρρω: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό

ἀπολομένων: το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο

παρέχωσιν: τον ίδιο τύπο στον αόριστο β'

δυνασθῶσιν: το γ' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα

κτᾶσθαι: το β' ενικό παρατατικού

ιδιώταις: την κλητική ενικού

(Μονάδες 10)

Γ3.α) ὕμιν (το 1^ο του κειμένου), ὁμόρους, πόλεσι, τῶν προπεπονημένων:

Να αναγνωριστούν πλήρως συντακτικά οι λέξεις που δίνονται.

(Μονάδες 4)

Γ3.β) ἐγὼ μὲν οὐδὲν μᾶλλον Λακεδαιμονίοις ἂν ὑμᾶς ἡγοῦμαι στρατεύσαντας βοηθῆσαι ἢ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς: Να γράψετε τον υποθετικό λόγο του χωρίου, να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του και να τον αναλύσετε.

(Μονάδες 4)

Γ3.γ) συμφορώτερόν γε μεντᾶν ὑμῖν αὐτοῖς βοηθήσαιτε ἐν ᾧ ἔτι εἰσὶν οἱ συμμαχοῖεν ἂν ἢ εἰ ἀπολομένων αὐτῶν μόνοι ἀναγκάζοισθε διαμάχεσθαι πρὸς τοὺς Θηβαίους: Να χωρίσετε το χωρίο που σας δίνεται σε προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος και τον ρόλο της καθεμιάς.

(Μονάδες 2)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΚΑΡΑΠΠΕΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΙΩΤΑ - ΣΥΡΜΟΣ ΜΙΑΤΟΣ

ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΨΩΜΑ ΑΡΕΤΗ

